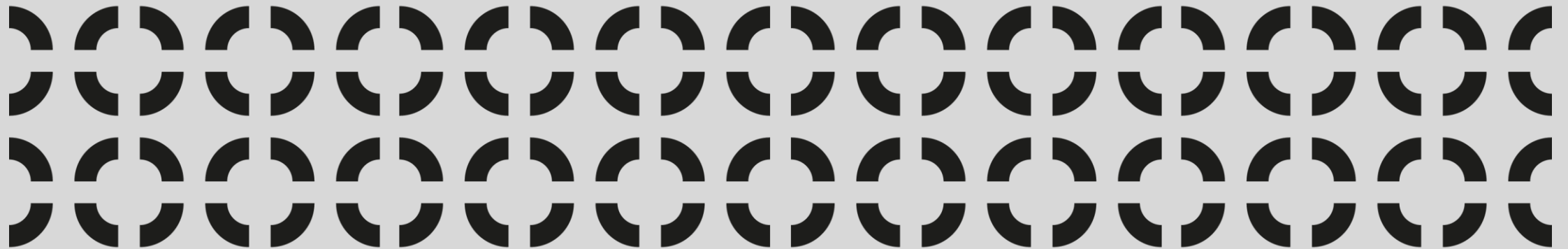

Sukupuoleen perustuva jäsenotto yhdistyksissä

Niko Ferm

Agenda

- Pikakelaus 2015->2018
- Lakitaustaa
- AYY:n sääntöjen taustaa
- Miten AYY tukee
- Mitä voidaan tehdä
- Lähetekeskustelu

Pikakelaus 2015->2018

- Yhdistysten jäsenotto sukupuoleen perustuen on keskustelluttanut Otaniemeä jo pitkään. Ennen Aaltoa ja säännöllisesti sen jälkeen
- AYY:n edustajistossa tehtiin ponsi 20.5.2015
Tämän ponnin hyväksyessään edustajisto velvoittaa hallituksen tuomaan edustajiston tietoon selvityksen siitä, millä tavoin...
  - AYY taloudellisesti tukee yhdistyksiä, joilla on syrjiviä rakenteita (esim. tilojen vuokraaminen, toimintaavustukset)
  - AYY:n oma säännöstö huomioi kaikkien tasa-arvoisen kohtelun
  - AYY:n keskustoimisto ja hallitus tuo omassa toiminnassaan esille syrjivien kerhojen toimintaa (esittelee kellaritiloja vieraille jne) Tämän selvityksen tarkoituksena on tuoda tietoa toisaalta niistä AYY:nkin tukemista rakenteista, jotka mahdollistavat syrjinnän - toisaalta mahdollisista keinoista, joilla AYY voisi osoittaa, ettei se hyväksy syrjintää Aalto-yhteisössä.Selvityksen tietojen pohjalta edustajisto voi käydä syksyllä keskustelun mahdollisista toimenpiteistä syrjivien rakenteiden tukemisen purkamiseksi."

Pikakelaus 2015->2018

- AYY nosti vuoden 2016 toimintasuunnitelmaan laajemman selvityksen tekemisen syrjintään liittyen:

Tällä hetkellä ei ole kattavaa käsitystä siitä, miten yhdenvertaisuus toteutuu Aaltoyhteisössä. Aiheesta toteutetaan laaja selvitys, jossa pureudutaan erilaisiin yhdenvertaisuuden muotoihin ja mahdollisiin ongelmiin niiden toteutumisessa. Jatkotoimenpiteitä toteutetaan selvityksen tulosten pohjalta.

Raportti yhdenvertaisuuskyselystä valmistui 2016 lopussa ja esiteltiin edustajistolle 2017:

<https://inside.ayy.fi/download/attachments/24608795/AYY-yhdenvertaisuusraportti-2016.pdf?version=1&modificationDate=1489486383000&api=v2>

Yhteenveto:

Eryteisesti nousivat asiat liittyen sukupuolten väliseen tasa-arvoon sekä kielten ja kulttuuriin kytkeytyvä osallistuminen ja sen vahvistaminen

ylioppilaskunnan toivotaan

- 1) pitämään yllä avointa keskustelua
- 2) puuttumalla havaittuun epäkohtiin
- 3) tiedottamalla ja kampanjoimalla erilaisista yhdenvertaisuusteemoista
- 4) järjestämällä monipuolista, monenlaisille kohderyhmille suunnattuja tapahtumia
- 5) korostamalla toiminnassaan tasa-arvoa

Pikakelaus 2015->2018

- Vuodelle 2017 nostettiin toimisto-ohjelmaan nostettiin opiskelijoiden hyvinvointi ja tasa-arvo

AYY:llä on ajantasainen kuva opiskelijahyvinvoinnista Aallossa. Kaikki aineyhdistykset AYY:n piirissä ymmärtävät roolinsa opiskelijan hyvinvoinnin rakentajana ja syrjinnän ehkäisemissä, ja omaavat työkalut puuttua niihin.

- Tilanne 2018 – kevyt analyysi

Vuoden 2015 jälkeen asia on ollut AYY:llä pinnalla paljon. AYY ei ole kuitenkaan tehnyt suoria konkreettisia toimenpiteitä. Kuitenkin;

Useampi kerho on muuttanut toimintaansa sukupuoleen perustuvan jäsenperusteiden osalta Aiheesta keskustellaan säännöllisesti yhteisössä ja keskustelu vaikuttaa olevan rakentavaa Hyvinvointiin ja yhdenvertaiseen toimintaan tulee panostaa AYY:llä entisestään

Lakitaustaa

- Suomessa syrjinnän kieltö on kirjattu muun muassa perustuslakiin, rikoslakiin, tasa-arvolakiin sekä vuonna päivitettyyn 2014 voimaan tulleeseen yhdenvertaisuuslakiin.
- Yhdenvertaisuuslain 6§ mukaan: Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen.
- Sukupuoleen perustuvan syrjinnän kiellosta ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (609/1986)

Syrjinnällä sukupuolen perusteella tarkoitetaan tasa-arvolaisissa naisten tai miesten asettamista eri asemaan sukupuolen perusteella. Eri asemaan asettamisella puolestaan tarkoitetaan lähinnä erilaisten etujen tai oikeuksien myöntämistä taikka tiettyjen velvollisuuksien, rajoitusten tai rasitteiden asettamista selkeästi vain miehille tai naisille. Kiellettyä syrjintää on myös toimenpide tai menettely, jonka vaikutuksesta naiset ja miehet tosiasiallisesti joutuvat eri asemaan, vaikka toimenpide tai menettely näyttäisikin tasapuoliselta.

Lakitaustaa

- Tasa-arvolain 9 §:n 3 momentin mukaan sukupuoleen perustuvana syrjintänä ei ole pidettävä vain joko naisten tai miesten hyväksymistä muun yhdistyksen kuin varsinaisen työmarkkinajärjestön jäseniksi, jos tämä perustuu yhdistyksen säännöissä olevaan nimenomaiseen määräykseen. Jos yhdistys on muu ammatillista edunvalvontaa harjoittava järjestö, edellytetään lisäksi, että järjestö pyrkii tämän lain tarkoituksen toteuttamiseen.

Lakitaustaa

- Perustuslain 13 §:n 2 momentin mukaan jokaisella on yhdistymisvapaus. Yhdistymisvapauteen sisältyy oikeus ilman lupaa perustaa yhdistys, kuulua tai olla kuulumatta yhdistykseen ja osallistua yhdistyksen toimintaan. Samoin on turvattu ammatillinen yhdistymisvapaus ja vapaus järjestäytyä muiden etujen valvomiseksi. Yhdistymisvapaus ei kuitenkaan anna yksilölle oikeutta päästä jäseneksi mihin tahansa yhdistykseen.
- Yhdistymisvapauden perustana on yhdistysten sisäinen itsemääräämisoikeus ja toimintavapaus, yhdistysautonomia. Itsemääräämisoikeutensa perusteella yhdistyksellä on oikeus periaatteessa vapaasti järjestää organisaationsa ja muut sisäiset asiansa. Siten yhdistykset voivat hyväksyä haluamansa säännöt ja valita niiden mukaan jäsenensä. (HE 309/1993 vp)

Yhteenveto lain osalta

- Tasa-arvolain osalta voidaan todeta, että yhdistyksen säännöissä tulee olla asiasta erityinen määräys, jos yhdistys haluaa estää joko naisten tai miesten pääsyn yhdistyksen jäseneksi.

AYY:n säännöstö (yleinen)

- Edustajiston puheenjohtaja on vuonna 2015 tehnyt tulkintaa AYY:n säännöistä tasa-arvon toteutumisen näkökulmasta:
- Hallinto- ja talousohjesäännön 3 §:ssä todetaan, että ylioppilaskunta noudattaa hyvän hallinnon periaatteita, joista yksi on yhdenvertaisuusperiaate
yhdenvertaisuusperiaate (ketään ei aseteta eriarvoiseen asemaan minkään henkilöön liittyvän asian perusteella)

AYY:n säännöstö (yhdistysohjesääntö)

- Yhdistysohjesäännön 1 §:n Yleistä mukaan:
AYY:n yhdistysrekisteriin voidaan hyväksyä yhdistys, jonka tarkoitus ja toimintatavat ovat lain ja hyvien tapojen mukaisia, ja joka yhdistää AYY:n opiskelijoita.
- Ensimmäisen luettelon yhdistykset eivät saa rajoittaa ylioppilaskunnan jäsenten liittymistä jäsenikseen, poislukien kuorot, orkesterit sekä edustajiston tekemät poikkeukset.
- Toisen luettelon yhdistys, joka tarkoituksensa ja toimintatapojensa puolesta on lain ja hyvien tapojen mukainen sekä yhdistää AYY:n opiskelijoita opiskelijatoiminnalla ja siinä toimii ylioppilaskunnan jäseniä on hyväksyttävä ylioppilaskunnan toiseen luetteloon.

AYY:n tuki (yhdistysohjesääntö)

- Ensimmäisen luettelon yhdistyksen edut
  - Toiminta-avustuksen hakumahdollisuus.
  - Pakettiauton ja kertavuokrattavien tilojen vuokraus ylioppilaskunnalta.
  - Osallistuminen pakettiauton ja kertavuokrattavien tilojen ennakkovarauksiin.
  - Kerho- ja varastotilojen vuokraus ylioppilaskunnalta.
  - Toimisto- ja IT-palveluita, yhdistyskoulutusta ja neuvontaa.
- Toisen luettelon yhdistykset
  - Toiseen luetteloon merkityllä yhdistyksellä on mahdollisuus saada ylioppilaskunnalta samat edut kuin yksittäisellä ylioppilaskunnan jäsenellä sekä lisäksi toimisto- ja IT-palveluita, yhdistyskoulutusta ja neuvontaa.
  - Toisen luettelon yhdistys voi erittäin perustelluista syistä anoa ylioppilaskunnalta varasto ja kerhotilaa sekä lupaa osallistua järjestötilojen ennakkovarauksiin. Näiden myöntämisessä otetaan huomioon yhdistyksen jäsenpohja, avoimuus, toiminnan laajuus sekä hyöty Aalto-yhteisölle.
- Näiden tukien lisäksi saattaa AYY tehdä yhteistyötä tapahtumissa tai muussa toiminnassa yhdistysrekisterissä olevien yhdistysten kanssa

Mitä AYY voi tehdä yhdistyksiin liittyen?

- Pitää yllä keskustelua yhdistysten suuntaan ja pyrkiä löytämään yhdessä ratkaisua tilanteeseen (tämä tehdään joka tapauksessa)
- AYY voi määritellä yhdistysohjesääntöön tiukempia määriä, jotka voidaan hyväksyä rekisteriin tai millä ehdoin tarjotaan palveluita
  - Esim. yhdistysten säännöissä ei määritellä sukupuolta jäsenehdoksi. Lisäksi yhdistyksen tulee pystyä todistamaan, että millä tavoin se edistää tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen toiminnan periaatteita vuosittain toteutettavalla kyselyllä
- AYY voi lakata tukemasta näkyvyyden muodossa tai tekemästä yhteistyötä muulla tavoin sellaisten yhdistysten kanssa, jotka vaikuttavat valitsevansa jäseniä sukupuolen perusteella.

Ennen yhteistyön katkaisemista tulee kuitenkin antaa yhdistykselle mahdollisuus tulla kuulluksi

Lähetekeskustelu

Lähetekeskustelulla on tarkoitus saada mielikuvaa siitä, miten edustajisto toivoo AYY:n etenevän suhteen. Oleellista on ymmärtää, että nyt haetaan suuntaa valmistelutyölle ei lopullista päätöstä

Lähetekeskustelun eteneminen:

1. Lähetekeskustelun alkuun ryhmien ennakkoon valmistellut puheenvuorot
2. Puheenvuorojen jälkeen voi kommentoida puheenvuoroja
3. Äänestys I
4. Äänestys II
5. Loppupuheenvuorot

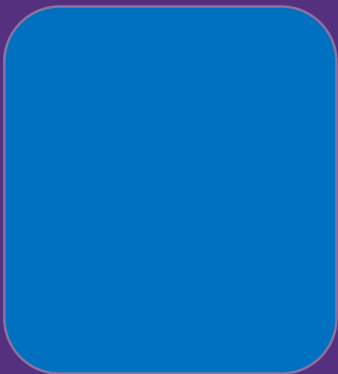
Ennakkokysymykset edustajistoryhmille

- Mitä toivoisitte, että AYY tekisi AYY:n piirissä olevien yhdistysten suhteen joiden toiminta on vahvasti sukupuolittunutta?
- Tulisiko teidän mielestä AYY:n määritellä yhdistysohjesäännössä tiukemmin sukupuoleen ja yhdenvertaiseen toimintaan liittyviä periaatteita?
- Millä aikataululla toivoisitte, että AYY etenee asiassa?

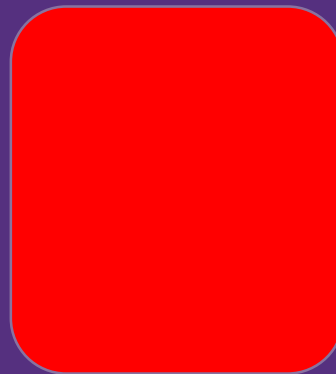
Lähetekeskustelu 1

- Tulisiko AYY:n tiukentaa yhdistysohjesäännön määrittämiä yhdistysrekisterin 2. luettelon yhdistysten osalta, jotta yhdenvertaisuus toteutuisi aalto-yhteisössä paremmin
huom. Vaatii ohjesääntömuutoksen hyväksynnän edustajistossa

laajemmin huomioiden
mahdollisesti muita
yhdenvertaisuuteen
liittyviä aspektoja

Sukupuolen osalta
aluksi

AYY:n ei tulisi tiukentaa
yhdistysohjesääntöä

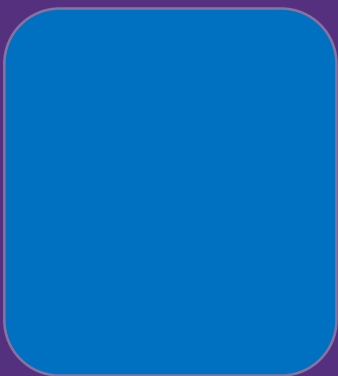

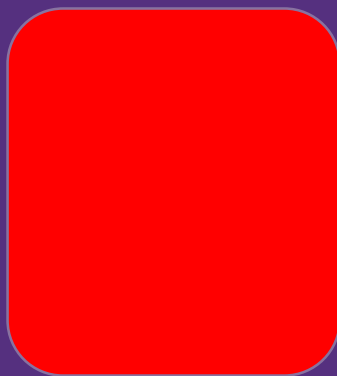
Lähetekeskustelu II

- Millä aikataululla AYY:n tulisi edistää asiaa

Mahdollisimman
nopeasti

Tämän vuoden
aikana

Vuoden
siirtymäajalla

